

Tips voor een geïntegreerde aanpak van geluid en lucht

Thema verkeer

- Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan kan de spil zijn van het integrale beleid voor geluid en lucht.
- Maatregelen voor geluid en lucht kunnen worden ingebed in het gemeentelijk milieubeleidsplan en in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan. Nadere uitwerking kan vervolgens in de vorm van plannen van aanpak voor één specifieke locatie of gebiedsgericht.

Thema beleid

- De eerste plannen voor lucht zijn soms vanwege de tijdsdruk globaal en eenvoudig. Zulke plannen kunnen in een later stadium met geluidsplannen worden gecombineerd. Zo wordt een verfijningstraject ingezet.
- Neem in het uitvoeringsplan combinatiemaatregelen met voorrang op.
- Geluid en lucht hebben een zelfde oorzakelijk verband met verkeer. De uitgangspunten voor berekeningen voor geluid en lucht kunnen op elkaar worden afgestemd. Breng het probleem in beeld door locaties met gecombineerde knelpunten op een kaart weer te geven.
- De technisch-inhoudelijke gegevens vormen de basis voor intern contact tussen de afdelingen Verkeer en Milieu. De technische samenwerking, vanwege de wettelijk verplichte rapportages geluid en lucht met verkeer, kan een basis zijn om ook in gemeentelijke beleidsplannen meer samenhang tussen deze velden te genereren.
- Een workshop waaraan de verschillende gemeentelijke afdelingen deelnemen, helpt om een integrale afweging te maken van de maatregelen die door de specialisten lucht, geluid en verkeer als kansrijk worden gezien.
- Samenwerking tussen milieu- en verkeersspecialisten is een belangrijke randvoorwaarde voor goede oplossingen. De lijst met mogelijke maatregelen uit de handreiking luchtkwaliteitsplan van VROM kan een nuttig hulpmiddel zijn.

Thema communicatie

- Door regionale samenwerking ontstaat draagvlak om met de gemeenten aan de ene kant en Rijkswaterstaat aan de andere kant tot oplossingen te komen.
- Te overwegen valt om ook voor het onderwerp lucht de Awb-procedure toe te passen. Een gemeente die interactieve beleidsvorming (IB) bij geluid toepast, kan dit ook bij lucht doen.
- Het verdient aanbeveling beide onderwerpen in communicatie-uitingen gelijktijdig en éénduidig te behandelen.
- Regionale samenwerking kan de slagkracht naar buiten vergroten.

Tips voor gecombineerde maatregelen

De volgende tabel is ontleend aan de Handreiking luchtkwaliteitsplan (VROM). De tabel laat de maatregelen zien die zowel voor geluid als lucht relevant kunnen zijn.

	Verminderen bijdrache verplaatsing	Bijinvloeden verkeerswijzigingen	Bijinvloeden rouwkeuze	Verminderen rijdgedrag	Wegen verplaatsen	Bijinvloeden van de overdracht	Beschermen aan de ontvangtzijde
Bronmaatregelen							
VPL-methode (verkeersprestatie op locatie)	•						
Gedeeld autogebruik – Autodate	•	•					
Vervoersmanagement	•	•					
Parkeerbeleid	•	•					
Park+ride en transferia		•					
Reisinformatie		•					
Ketenmobiliteit		•					
Langzaam rijden gaat sneller (LARGAS)			•	•			
Snelheidsverlaging			•				
Schone Voertuigen: Elektrische voertuigen						•	
Overdrachtsmaatregelen							
Tunnels							•
Verhoogde en verdiepte wegen							•
Afschermdende constructies							•
Ontvangstmaatregelen							
Emissieloze en Emissiearme Zones						•	•
Verwijderen woningen of infrastructuur							•

Toelichting

Bronmaatregelen zijn gericht op het verminderen van de emissie, met andere woorden de 'bron' wordt aangepakt. Overdrachtsmaatregelen zijn gericht op het verminderen van de immissie, waardoor de vervuilde lucht de gevoelige gebieden minder gemakkelijk kan bereiken. Ontvangstmaatregelen zijn gericht op het afschermen van personen voor de vervuilde lucht aan de ontvangtzijde.

Schakel tussen milieubeleid en uitvoering

InfoMil informeert overheden over het milieubeleid. Actueel, onafhankelijk, integraal en op een kwalitatief hoog niveau. Wij combineren onze expertise van de uitvoeringspraktijk met die van wetgevingsprocessen. InfoMil is een initiatief van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en Economische Zaken (EZ), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen.

Juliana van Stolberglaan 3
2595 CA Den Haag
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
Telefoon (070) 373 5575
Fax (070) 373 5600
E-mail info@infomil.nl
Website www.infomil.nl

Colofon

Tekst
DHV, Den Haag
Fotografie
Rinie Bleeker Fotografie, Rotterdam
Gemeente Groningen
Trafficiq.nl
Grafische vormgeving
www.coko.nl
Druk
PlantijnCaspary, Den Haag

Februari 2005

Aan de tekst van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.
Overname met bronvermelding is toegestaan.

InfoMil is onderdeel van

SenterNovem

infoMil

Aanpak van geluid en lucht door gemeenten

Geluid en lucht op één spoor

Meer informatie:

Luchtkwaliteit

- www.infomil.nl
- Helpdesk Lucht of het Serviceteam luchtkwaliteit van InfoMil:
Telefoon (070) 373 5575
E-mail helpdesk@infomil.nl
(openingsstijden op www.infomil.nl)

Omgevingslawaaï (met uitzondering van verkeerslawaaï)

- www.infomil.nl
- Helpdesk Geluid van InfoMil:
Telefoon (070) 373 5575
E-mail helpdesk@infomil.nl
(openingsstijden op www.infomil.nl)

Verkeerslawaaï

Bureau Sanering Verkeerslawaaï
Website mum.meursgroep.nl
Telefoon (0348) 487450
E-mail bsv@meursgroep.nl

Rapport DHV (2004) – De Combinatie-Tango, Samenhangende aanpak geluid en luchtkwaliteitsbeleid in het kader van de Europese Richtlijnen. U kunt dit rapport downloaden via www.dhv.nl.

infoMil

Uw gemeente heeft de taak om, binnen de bevoegdheden, te zorgen voor een goede luchtkwaliteit en een adequate beheersing van het omgevingslawaai. Het Europese beleid verplicht gemeenten om de luchtkwaliteit en het omgevingslawaai te onderzoeken en hierover te rapporteren. De aanpak van geluidshinder en luchtverontreiniging vindt over het algemeen langs gescheiden sporen plaats. Maar het kan anders, beter! Onderzoek wijst uit dat gemeenten met een geïntegreerde aanpak rond wegverkeer een efficiëntieslag kunnen maken en een beter resultaat kunnen realiseren. Deze folder biedt handvatten om uw beleid voor geluid en luchtkwaliteit op een samenhangende wijze aan te pakken.

Bij het maken van beleid baseert u zich onder meer op de wettelijke regelingen voor geluid en lucht. Deze wettelijke regelingen hebben echter geen onderlinge samenhang. De onderzoeks-, rapportage- en planverplichtingen voor beide aandachtsgebieden zijn gescheiden en vinden niet gelijktijdig plaats. Er lijkt geen onderling verband te zijn tussen maatregelen om lawaai en luchtverontreiniging te verminderen. En dat is vreemd, want lucht- en geluidemissies hebben beide een direct oorzakelijk verband met wegverkeer¹. Hoe kunnen we er voor zorgen dat geluid en luchtkwaliteit geïntegreerd worden aangepakt?

Huidige werkwijze: geen samenhang

De wettelijke verplichting voor gemeenten om te zorgen voor een goede luchtkwaliteit en een adequate beheersing van het omgevingslawaai vloeit voort uit verschillende EU-richtlijnen. Deze richtlijnen zijn door de Nederlandse wetgever vertaald in de nationale regelgeving. Wegens de complexiteit van de materie zijn er diverse documenten verschenen die de gemeenten kunnen gebruiken bij de uitvoering.

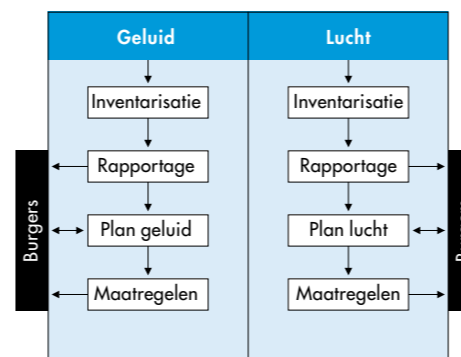
	Geluid	Lucht
EU-regeling	Richtlijn omgevingslawaai	Richtlijnen luchtkwaliteit
Nationale wetgeving	<ul style="list-style-type: none"> Wet geluidhinder, hoofdstuk IX Besluit omgevingslawaai Regeling omgevingslawaai 	Besluit luchtkwaliteit
Handreiking en folders	VROM: <ul style="list-style-type: none"> Handreiking omgevingslawaai 	VROM: <ul style="list-style-type: none"> Handreiking luchtkwaliteitsplan InfoMil: L37 Schone lucht, goed leven L38 Zuiver informeren over gezonde lucht L39 Maatregelen voor schone lucht

Uit het bovenstaande schema blijkt dat er op Europees niveau een verschillend regime voor geluid en lucht bestaat. Dit werkt uiteraard door naar lagere overheden en is de belangrijkste reden dat ook in een gemeente de aanpak van geluidshinder en luchtverontreiniging over het algemeen langs gescheiden sporen verloopt.

Strikt genomen gelden de schema's voor geluid alleen voor gemeenten in een aangewezen agglomeratie. Voor de agglomeraties Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Eindhoven en Kerkrade vanaf 2007. Voor nog aan te wijzen 100.000+ agglomeraties vanaf 2012. Voor gemeenten buiten deze agglomeraties bestaat er geen wettelijke verplichting. Zij kunnen op vrijwillige basis een geluidsbeleid opstellen.

In het onderstaande schema is te zien hoe de processen verlopen.

Huidige werkwijze aanpak geluidshinder en luchtverontreiniging

Voor wat betreft het onderwerp geluid² wordt onderzocht hoe de situatie in een gemeente is, de inventarisatie; hierover rapporteert de gemeente aan het ministerie van VROM. Vervolgens wordt een actieplan opgesteld waarin de maatregelen zijn beschreven. Ten slotte worden de maatregelen uitgevoerd. De burgers worden op de hoogte gesteld van de rapportage en de uitvoering van maatregelen. Bij het maken van het plan worden zij actief, conform de Awb-procedure (Algemene Wet Bestuursrecht), betrokken.

Het proces bij het onderwerp lucht is, op enkele onderdelen na (zo is de gemeente niet verplicht om de burgers gelegenheid tot inspraak te geven), hetzelfde als bij het onderwerp geluid. Desondanks wordt vaak langs twee gescheiden sporen gewerkt; er bestaat mogelijk een barrière. Deze wordt vooral veroorzaakt doordat het wettelijk stelsel niet uitnodigt tot een samenhangende aanpak. Daarnaast bestaat er bij gemeenten terughoudendheid om teveel hooi op de vork te nemen: één onderwerp is immers al lastig genoeg.

¹ Voor industrie spelen geluid en lucht ook een rol, maar dit is niet per se gerelateerd aan een zelfde type industrie. De omvang van de problematiek is ook kleiner dan bij wegverkeer.

² De terminologie in dit schema is ontleend aan hoofdstuk IX Wet geluidhinder, waar de werkzaamheden worden beschreven die iedere gemeente in een aangewezen agglomeratie moet verrichten. Een gemeente die op vrijwillige basis een geluidsbeleid opstelt, zal op vergelijkbare wijze te werk gaan.

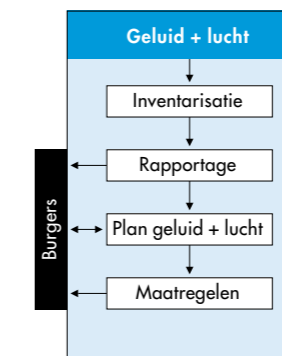
Aanbevolen werkwijze: samenhangende aanpak

Het voorgaande roept de vraag op of een meer geïntegreerde aanpak niet efficiënter is en tot een beter resultaat leidt. Hiervoor zijn verschillende argumenten aan te voeren.

Argumenten voor samenhangende aanpak	Resultaat
De processtappen zijn in essentie hetzelfde.	Efficiëntiewinst
De bron wegverkeer is voor geluid en lucht gelijk, de verkeersgegevens zijn het belangrijkste uitgangspunt. Technisch gezien is het eenvoudig om hieruit de resultaten voor geluid en lucht te genereren.	Beter inzicht in de situatie en geen dubbel werk
Veel verkeersmaatregelen verminderen zowel de geluidshinder als de luchtverontreiniging.	Besparing kosten, minder maatregelen noodzakelijk
Burgers zijn niet blij als ze voor hetzelfde onderwerp (verkeer) op verschillende tijdstippen worden benaderd. We moeten niet terug naar de tijd dat de straat het ene jaar werd opgebroken voor onderhoud aan het riool en het volgende jaar voor de telefoonkabels.	Betere betrokkenheid burgers

Het processchema ziet er met een samenhangende aanpak veel eenvoudiger uit.

Aanbevolen werkwijze aanpak geluidshinder en luchtverontreiniging

We onderscheiden drie niveaus waarop gemeenten tot een samenhangende aanpak van geluid en lucht kunnen komen.

Niveau	Thema	Resultaat
A	Verkeer: basis voor een integrale aanpak geluid en lucht	Verkeersmilieubeleid of integraal Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP), waaruit de wettelijk verplichte rapportages en plannen grotendeels kunnen worden afgeleid
B	Beleid: geluid en lucht afstemmen	Plan geluid + lucht, met voor geluid en lucht afgestemde maatregelen
C	Communicatie: beide onderwerpen in communicatie-uitingen gelijktijdig en éénduidig behandelen	Duidelijkheid voor alle externe partijen

De meest geïntegreerde aanpak is de combinatie van geluid en lucht op de niveaus A, B en C. Als dat niet haalbaar is, kan vervolgens worden ingezet op niveaus B en C. Minimaal zou kunnen worden gestreefd naar niveau C.